

Sygn. akt I.C 150/21

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Cezary Olszewski

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2021 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko Ł. D.

o rozwód

p o s t a n a w i a:

- 1) odmówić odrzucenia pozwu;
- 2) wstrzymać rozpoznanie sprawy do czasu uprawomocnienia się niniejszego postanowienia.

SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt I C 150/21

UZASADNIENIE

(postanowienia z dnia 26 kwietnia 2021 roku k. 135)

Dnia 23 lutego 2021 roku Powódka K. D. wystąpiła z pozwem o rozwód przeciwko pozwanemu Ł. D.. W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o odrzucenie pozwu z uwagi na brak jurysdykcji sądu krajowego. Argumentując wniosek podkreślał, że obecnie zamieszkuje na terenie Wielkiej Brytanii pod adresem (...) – C. R., L. (...) zaś ostatnim wspólnym miejscem zamieszkania stron był adres F. 1 E. C., (...) C. R., S., L. (...)BW Wielka Brytania, gdzie też urodził się pochodzący ze związku stron syn. W opinii pozwanego przy ocenie jurysdykcji istotny pozostawał również fakt, iż powódka dopiero od przełomu kwietnia i maja 2021 roku przebywa na terenie Polski, gdyż w tym okresie porzuciła męża i wróciła do kraju.

Uwzględniając przedstawione okoliczności oraz treść regulacji prawnej dotyczącej uznawania w umawiającym się państwie rozwodów i separacji, zamieszczonej w ramach art. 2 Konwencji o uznawaniu rozwodów i separacji z dnia 01 czerwca 1970 roku (Dz.U. 2001 Nr 53, poz. 561) zdaniem pozwanego rozpoznanie niniejszej sprawy nie należy do jurysdykcji krajowej, co przemawia za odrzuceniem pozwu.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o odrzucenie pozwu należało uznać za bezzasadny.

Stosownie do zapisów umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i (...), do 31 grudnia 2020 roku trwał okres przejściowy kiedy to wobec Wielkiej Brytanii obowiązywały akty prawne Unii Europejskiej tożsame jak wobec pozostałych państw członkowskich. Po tym okresie (jak ma to miejsce w niniejszej sprawie gdyż pozew wniesiono po 31 grudnia 2020 roku) ocena jurysdykcji sądu właściwego do

rozpoznania sprawy winna być w pierwszej kolejności poprzedzona analizą przepisów krajowych oraz konwencji i umów międzynarodowych wiążących zarówno Polskę jak i Wielą Brytanię.

W ramach aktów prawnych międzynarodowych, odnoszących się do spraw rodzinnych, zastosowanie znajdują m.in. konwencje haskie, tj.: Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci z dnia 19 października 1996 roku oraz Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzona dnia 25 października 1980 roku.

W niniejszej sprawie zastosowania nie znajdowała żadna z powyższych konwencji zatem należało odwołać się do stosownych przepisów prawa krajowego.

Ogólnym przepisem regulującym jurysdykcję w sporach na gruncie procesu cywilnego jest art. 1103 k.p.c., który stanowi, że sprawy rozpoznawane w procesie należą do jurysdykcji krajowej, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie jurysdykcję w zakresie spraw małżeńskich (w tym rozwodowych) normuje art. 1103¹ § 1-3. Zgodnie z powołanym przepisem sprawy małżeńskie oraz sprawy dotyczące małżeńskich stosunków majątkowych należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy: 1) oboje małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania lub ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jedno z nich nadal ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub 2) małżonek będący powodem ma co najmniej od roku bezpośrednio przed wszczęciem postępowania miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub 3) małżonek będący powodem jest obywatelem polskim i ma co najmniej od sześciu miesięcy bezpośrednio przed wszczęciem postępowania miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub 4) oboje małżonkowie są obywatelami polskimi.

Okoliczności zaistniałe w niniejszej sprawie pozwalały w ocenie Sądu uznać, iż zostały spełnione przesłanki warunkujące uznanie sądu krajowego jako właściwego do rozpoznania sprawy. O ile bowiem pozwany twierdzi, że zamieszkuje pod wskazanym adresem na terenie Wielkiej Brytanii, to bezsprzecznie materializacji uległy przesłanki z art. 1103¹ § 1 pkt. 3. Powódka jest bowiem obywatelem polskim i w okresie co najmniej 6 miesięcy, przed złożeniem pozwu inicjującego przedmiotowe postępowanie posiadała miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, co potwierdza treść uzasadnienia pozwu, załączonej do pozwu kopii umowy najmu lokalu przy ul. (...) w E., czy też informacje zawarte w aktach sprawy prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Ełku pod sygn. akt III NSM 480/20 - załączonych do sprawy niniejszej (powódka 2 października 2020 roku odbierała korespondencję na terenie Polski pod w/w adresem).

Podkreślić równocześnie w tym miejscu należy, że miejscem zamieszkania danej osoby, w rozumieniu art. 25 k.c. jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Na prawną konstrukcję miejsca zamieszkania składają się dwa integralne elementy: przebywanie w sensie fizycznym w określonej miejscowości (corpus) oraz uzewnętrzniona wola tego przebywania (animus). Pobyt stały (zwykły) polega zaś na faktycznym przebywaniu, zamieszkiwaniu w danej miejscowości. Zamieszkanie połączone jest zwykle z określonym tytułem prawnym do lokalu i posiadaniem w nim przedmiotów niezbędnych do materialnej egzystencji. Składnikiem pobytu stałego jest realizowanie w danej miejscowości obiektywnie sprawdzalnej aktywności życiowej (rodzinnej, zawodowej, społecznej) (T. Sokołowski, Komentarz do art. 25 k.c., w: A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, LEX/el. 2012).

Zdaniem Sądu na gruncie przedmiotowej sprawy ziszcila się również przesłanka z § 1 pkt. 4 art. 1103¹ k.p.c. dotycząca obywatelstwa stron. Przy czym w doktrynie prawa panuje konsensus co do stanowiska, iż dla istnienia jurysdykcji z mocy art. 1103¹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie ma znaczenia, czy jedno z małżonków jest powodem a drugie pozwanym, czy też oboje są pozwanymi. Nie mają też znaczenia inne okoliczności stanowiące łączniki jurysdykcyjne (zamieszkiwanie, zwykły pobyt). Sprawa małżeńska albo sprawa wynikająca z małżeńskich stosunków majątkowych obywateli polskich

zawsze może być rozpoznana przed sąd polskim, choćby małżonkowie mieli miejsce zamieszkania w państwie obcym (patrz. kom. do art. 1103¹ k.p.c. I. Kunicki, red A. Marciniak).

Co się zaś tyczy samej kwestii wykonywania wyroków rozwodowych, jedynie na marginesie wskazać należy, iż istotnie odpowiednie zastosowanie będą w tej kwestii miały przepisy konwencji haskiej o uznawaniu rozwodów i separacji z dnia 01 czerwca 1970 roku (Dz.U. 2001 Nr 53, poz. 561). Niemniej w art. 2 pkt. 3 tejże konwencji wskazano, iż wyrok o rozwód lub separację orzeczony w innym państwie umawiającym się w ramach konwencji będzie uznawany we wszystkich umawiających się państwach, jeżeli w dniu wszczęcia postępowania w państwie, w którym został orzeczony rozwód lub separacja oboje małżonkowie byli obywatelami tego państwa.

Łącznik w postaci obywatelstwa stron został już jednak wyżej omówiony.

Na gruncie powyższego, uwzględniając wystąpienie przesłanek z art. 1103¹k.p.c., wniosek pozwanego o odrzucanie pozwu, z uwagi na brak jurysdykcji, należało uznać za nieuprawniony, co też znalazło wyraz w pkt. 1 sentencji postanowienia.

SSO Cezary Olszewski

Z: odpis postanowienia pełnomocnikom stron – bez pouczenia.

SSO Cezary Olszewski